

VIZSGÁLAT INDUL AZ ESETLEGES ENERGIAPICAI RENDELLENSÉGEK FELDERÍTÉSÉRE – A KORMÁNY BELEPŐTOLNA A SZÁMLÁKBA

Nem készül maximálni a kormány az energiaárakat

Nem áll szándékában a bukaresti kormánynak beleszólni az energiaárak szabadpiaci alakulásába, viszont azt ígéri, idén télen mindenképp bepótolnak „több millió” háztartási fogyasztó földgáz- és villanyszámlájába. A pontos mechanizmuson még dolgoznak, de az állami hatóságok addig is elkezdik a szolgáltatók ellenőrzését, hogy fényt derítsenek az esetleges visszaélésekre.

» BÁLINT ESZTER, SZÉCHELY ISTVÁN

Az állam nem fog maximális értéket megszabni az energia árának, azonban megoldást keres arra, hogy kompenzálja a számla egy részét – jelentette ki tegnap Florin Cițu miniszterelnök az energiaárak alakulásáról Virgil Popescu energetikai miniszterrel, illetve illetékes hatóságok képviselőivel folytatott találkozót követően, miután az elmúlt egy évben végrehajtott energiaár-liberalizáció következtében a villamos energia és a gáz átlagban 21 százalékkal drágult, és összességében drasztikus áremelkedés várható. Mint ismeretes, az országban az év elején liberalizálták a villamosenergia-árakat, és tavaly júliusban a gázárakat, így a lakossági fogyasztók már nem átlagosan szabályozott áron kapják az energiát.

A tegnapi találkozón részt vettek az Országos Energiaár-szabályozó Hatóság (ANRE), a Transelectrica, az Opcom villamosenergia-tőzsde és a Versenytanács képviselői. A kormányfő arra kérte az illetékeseket, hogy vizsgálják meg, vannak-e olyan cégek – akár államiak –, amelyek visszaélnék a helyzettel, és mesterségesen emelik az árakat. „Amennyiben ilyesmi történné, a legszigorúbb intézkedéseket fogjuk foganatosítani” – szögezte le Cițu. A miniszterelnök jelezte egyúttal: azért hívta oda a fogyasztóvédelem képviselőjét is, mivel nem szeretné, ha kiderülne, hogy a számlák növekedésének egy része „az állami tulajdonú vállalatok hatékonysági hiányosságainak tulajdonítható”. Nyomatékosította: éppen emiatt rendezte el az év elején az állami vállalatok reformját, hogy ezek hatékonyabbá váljanak.

Energetikai függetlenség előtt támogatás

Florin Cițu közepes távú célkitűzésként Románia energetikai függetlenségének biztosítását jelezte meg, jelezve egyúttal: rövid távon, vagyis a küszöbön álló télre a hatóságoknak tenniük kell valamit a magas számlák által okozott gondok orvoslása érdekében.

A kormányfő a számla egy részének kompenzálását javasolta, és sürgette a megfelelő megoldás

Még számolnak. A kormány képviselői még nem tudják, mennyit pótolnak be a lakosság számláiba

megtalálását. „Elsősorban a fogyasztóknak nyújtandó villany- és gázszámla-támogatásról van szó, amelyre már javaslatot tettünk; ezt részletesen ki kell dolgozni, és minél hamarabb véglegesíteni kell” – húzta alá Cițu, aki szerint ugyanakkor meg kell magyarázni a lakosságnak, miért emelkedtek az energiaárak, amikor az energia nagy részét állami vállalatok termelik Romániában.

A miniszterelnök emlékeztetett egyúttal arra, hogy az Európai Unióban mindenhol nőtték az energiaárak, Spanyolországban például megháromszorozódtak, Románia pedig az energia terén függ az importtól. Mivel idehaza nőtt a fogyasztás, nőtt az importált energia mennyisége, ezzel együtt pedig a fogyasztói ár is. Közölte, az ország számára a megoldás az lenne, és ő ezt kész felvállalni, hogy energetikailag függetlenné váljék, azaz növelje termelési kapacitását, és teljes egészében belföldön termelje meg a szükséges energiát, részletezte a kormányfő. Véleménye szerint Románia rendelkezik az ehhez szükséges erőforrásokkal, és a kormány már dolgozik az ezt elősegítő programokon.

Milliók számíthatnak támogatásra?

Ami az idén télen esedékes támogatási mechanizmust illeti, Virgil Popescu energiaügyi miniszter a találkozót követően bejelentette, hogy a földgáz- és villanyszámlák kifizetéséhez. Pontos részleteket egyelőre nem tudott elárulni, de azt mondta, készül a javaslat. Az viszont bejelentése szerint már biztosnak tűnik, hogy nemcsak a legsérülékenyebb fogyasztók segítségére siet a kormány, hanem „a közepes keresetűek és a közepes fogyasztók” számlájába is belepótolhat a 2021. november

elseje és 2022. március 31. közötti időszakban. A miniszter hangsúlyozta, az áramszámla-támogatást akkor is bevezetik, ha a parlament nem szavazza meg hasznos időben a sérülékeny fogyasztókról szóló törvényt.

Popescu közölte: Romániában 4,5 millió olyan háztartás van, amelyben az éves fogyasztás nem éri el az 1000 kWh-t. Azt azonban, hogy pontosan mekkora terhet ró majd a támogatási mechanizmus az állami költségvetésre, egyelőre nem tudta pontosan közölni, azt mondta, még számításokat végeznek. Az energiaügyi miniszter egyúttal leszögezte, a fogyasztókkal szemben sorozatos visszaéléseken tetten ért szolgáltatók kemény bírságokra számíthatnak.

Árliberalizáció utáni panaszáradat

Visszaéléseket feltételező panaszokból márpedig nincs hiány, az Országos Energiaár-szabályozó Hatósághoz (ANRE) mintegy tízezer fogyasztói bejelentés érkezett az első félévben. Nagyon sok fogyasztó a határidők be nem tartása miatt tett bejelentést a hatóságnál, de rengetegen kifogásolták az óraleolvasás hiánya miatti túlszámlázást, és újabban egy elvtelen szerződésszegési gyakorlat is kezdett elterjedni a szolgáltatók körében, amely miatt az ANRE már a héten ellenőrzésekbe kezd a nagyobb energiaszolgáltató vállalatoknál.

„Tavaly július elsején megtörtént a földgázpiac liberalizációja, illetve idén január elsején megszűnt a szabályozott ár a villamosenergia-piacon. Ezek valamilyen szinten megnyitották az utat a szabadpiac felé, és egyre több fogyasztó érdeklődik a szabadpiaci szerződések vagy akár a szolgáltatóváltás iránt. Itt vannak bizonyos határidők, amelyeket a hatóság szabályzatai előírnak a szolgáltatók részére, és azt tapasztaltuk, hogy ezeket sok esetben nem tart-

ják be. Ha például egy fogyasztó bármelyik szolgáltatótól ajánlatot kér, a cégnek erre tizenöt munkanapon belül válaszolnia kell. Ezt a határidőt nagyon sok szolgáltató számos kérdés esetében nem tartotta be” – magyarázta Nagy-Bege Zoltán, az Országos Energiaár-szabályozó Hatóság elnöke. A szolgáltatók ugyanakkor gyakran túllépték a szükséges dokumentumok fogyasztók általi benyújtásától számított ötnapos szerződéskötési határidőt is, akárcsak a számla tartalmát illető fogyasztói panaszok esetében megszabott tizenöt napos válaszadási határidőt.

» Az már biztosnak tűnik, hogy nemcsak a legsérülékenyebb fogyasztók segítségére siet a kormány, hanem „a közepes keresetűek és a közepes fogyasztók” számlájába is belepótolhat a 2021. november elseje és 2022. március 31. közötti időszakban.

Az elosztóhálózatok üzemeltetőire vonatkozóan is számos panaszt kapott az ANRE: a legtöbb bejelentés az óraleolvasások hiányára vonatkozott. „Nagyon sok panasz érkezett be hozzánk annak kapcsán, hogy rendellenesen magas díjról szóló számlákat kaptak a fogyasztók, ami oda vezethet vissza, hogy éveken keresztül nem volt leolvasva az órájuk, ennek eredményeképpen különböző becsült értékeket számláztak ki számukra a szolgáltatók. Nem kell feltétlenül minden hónapban leolvasni az órákat, de a szabályzat ezzel kapcsolatban azt írja, hogy legalább havihavonta egyszer le kell. De még ezt a hat hónapos leolvasási ciklust sem mindig tudják tartani az elosztók, ami

nyilván nem elfogadható, és ezért büntetéseket is róttunk ki rájuk” – fogalmazott Nagy-Bege Zoltán.

Szerződésszegési kísérletek

A hatóság elnöke ugyanakkor egy új, általuk a napokban észlelt szolgáltatói visszaélésről is beszámolt: egyre több szolgáltató értesíti ügyfeleit arról, hogy egyoldalúan árat emel. Szabadpiaci szerződésekről van szó, amelyek a leggyakrabban megszabott, úgynevezett fix árat rögzítő szerződések, ugyanis a kliensek többsége számára ez a kényelmesebb és rizikómentesebb választás, tapasztalataik szerint a túlnyomó többség ilyen szerződést köt – magyarázta Nagy-Bege Zoltán. „Egyre több panasz érkezik hozzánk arról, hogy ezeket a fix árakat próbálják növelni a szolgáltatók” – fűzte hozzá. A megszabott áras szerződésben rögzített árat azonban a szolgáltató semmiképpen nem emelheti meg a szerződés lejártá előtti, így törvénytelenéget követnek el az áremeléssel próbálkozó cégek, emiatt már a héten ellenőrzésekbe kezd a nagyobb vállalatoknál az ANRE.

„Egyértelmű az áremelkedés a nagykereskedelmi piacon, viszont az, hogy ezek a szolgáltatók nem tudják tartani a pár hónappal ezelőtt kijelölt árakat, azt mutatja, hogy az ajánlataik mögött nem volt beszerzés, tehát nem kötöttek szerződést a nagykereskedelmi piacon a villamos energia vagy a földgáz beszerzésére, vagy elszámolták magukat az árképzés során, tehát mindenképpen a szolgáltatók részéről mutat hiányosságokat, ami a piaci stratégiájukat, kliensekkel való kapcsolatukat illeti” – sorolta a szolgáltatói visszaélések lehetséges okait a szakember, megjegyezve, kérdés számára, hogy miként várnak el fogyasztói bizalmat azok a szolgáltatók, amelyek alig pár hónappal a szerződéskötés után a legalapvetőbb feltételt akarják megszegni.

Lélektani határon a drágulás

Az energiaárak általános robbanásának okaira vonatkozó kérdésünkre Nagy-Bege Zoltán elmondta, ez nem volt előrelátható jelenség, de biztosan nem kartellgyanús piaci tevékenység az oka, nem áll összefüggésben az árliberalizációval. Az áremelkedés érezhető a nagykereskedelmi piacon is, sőt, az egész régióban. „Európa-szerte óriási az áremelkedés a villamos energia, illetve a földgáz esetében egyaránt, ez nem egy helyi, a liberalizációt követő sajátosság” – magyarázta, arra is kitérve, hogy még a legtapasztaltabb szakemberek is nehezen tudnák megmondani, az árak miként alakulnak a közeljövőben. „Igaz, hogy ezelőtt egy hónappal is azt mondtam, hogy nehezen tudom elképzelni, hogy tovább emelkednek, és azóta a földgázpiac még 20 százalékot rárakott, a villamosenergia-piac viszont valamennyire stabilizálódott már,